

<https://helda.helsinki.fi>

Esimerkki Qumranin sotateksteistä : 4QMa

Vanonen, Hanna Maria

Gaudeamus

2017

Vanonen , H M 2017 , Esimerkki Qumranin sotateksteistä : 4QMa . julkaisussa M S Pajunen
& R Sollamo (toim) , Kuolleenmeren kirjakääröt : kriittinen suomennosvalikoima .
Gaudeamus , Helsinki , Sivut 126-133 .

<http://hdl.handle.net/10138/309724>

unspecified

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

ESIMERKKI QUMRANIN SOTATEKSTEISTÄ: 4QM^a

Hanna Vanonen

Sotakäärön (1QM) esittelyn yhteydessä viitattiin luolasta 4 löydettyihin käsikirjoituksiin, joiden sisältö muistuttaa monissa kohdin *Sotakääröä*. Yksi näistä käsikirjoituksista, 4QM^a eli 4Q491, on tässä valittu edustamaan sotatekstien fragmentteja.

Ensimmäisenä käsikirjoituksesta 4Q491 raportoi vuonna 1957 C.-H. Hunzinger, joka ilmoitti käsikirjoitukseen liittyviä fragmentteja olevan kaikkiaan 70. Myöhemmin fragmentteja kuitenkin yhdisteltiin toisiinsa, ja Maurice Baillet'n virallisessa julkaisussa vuodelta 1982 niitä on enää 37. Fragmentit ovat vaihtelevan kokoisia: suurin niistä on 8 x 6,5 cm ja pienin 7 x 6 mm. Yhtään kokonaista palstaa ei ole säilynyt. Fragmenttien pohjaväri on tumma, mutta mustalla musteella kirjoitettu teksti on enimmäkseen helposti luettavissa. Tiiviin rivivälin ja kirjainten pienen koon on arveltu puhuvan sen puolesta, että käsikirjoitus on laadittu yksityiseen käyttöön.

Baillet'n mukaan 4Q491 kopioitiin ensimmäisen vuosisadan jälkipuoliskolla eaa. Tähän viittaa hänen mukaansa kirjurin herodilainen käsiala. Käärön huonokuntoisuuden vuoksi Baillet'n oli vaikea määrittellä fragmenttien järjestystä. Fragmentit 1–16 hän järjesti 1QM:n perusteella, loput hän luokitteli kolmeen kategoriaan (17–22: säännöt; 23–25: katkelmat hymneistä, rukouksista ja puheista; 26–37: määrittelemättömät).

Yhdysvaltalainen Martin Abegg on puolestaan esittänyt vaihtoehtoisen näkemyksen fragmenttien järjestyksestä jakaen ne kolmeen eri käsikirjoitukseen: 4Q491a (fragmentit 8–10, 11ii, 13–15, 18, 22, 24–28, 31–33 ja 35), 4Q491b (fragmentit 1–7, 16–17, 19–21 ja 23) ja 4Q491c (fragmentit 12 ja 11i). Näistä kaksi jälkimmäistä ovat Abeggin mukaan saman kirjurin kopioimia. Fragmenttien 29–30, 34 ja 36–37 luokittelu jää hänen teoriassaan epäselväksi.

Tässä käännöksessä fragmenttien keskinäinen järjestys noudattaa Baillet'n editiota. Monet käsikirjoituksen fragmenteista sisältävät vain yksittäisiä sanoja tai muutamia rivejä. Nämä fragmentit on jätetty pois käännöksestä. Mukaan on otettu fragmentit 1–3, 8–10, 11 ja 13 tässä järjestyksessä.

Käsikirjoituksen 4Q491 fragmenttien suhde *Sotakääröön* vaihtelee. Esimerkiksi fragmenttien 8–10 palstan i teksti on lähes täydellinen paralleeli *Sotakäärön* palstan XIV riveille 4–18. Fragmentit 1–3 taas muistuttavat eri puolilla *Sotakääröä* esiintyvää materiaalia, mutta eivät suoraan vastaa mitään tiettyä 1QM:n kohtaa. Fragmentin 11i sisältämä niin kutsuttu ”itseystyksen hymni” ei puolestaan sisällä mitään yhteyttä *Sotakääröön*. Tämä teksti on muutenkin omaperäinen: siinä minä-kertoja sanoo kahteen otteeseen kuuluvansa jumalten joukkoon ja toteaa myös, ettei kukaan ole hänen kaltaisensa kunniaassa.

Kaikkiaan käsikirjoitus 4Q491 kuitenkin sisältää niin paljon yhteyksiä *Sotakääröön*, että näitä kahta tekstiä kannattaa lukea rinnakkain.

Kirjallisuutta¹

Baillet, Maurice (1982). *Qumran grotte 4. III (4Q482–4Q520)*. Discoveries in the Judaean Desert VII. Oxford: Clarendon Press.

Duhaime, Jean (2004). *The War Texts. 1QM and Related Manuscripts*. London: T & T Clark.

1. Ks. myös luvun ”Sotakäärö (1QM)” kirjallisuusluettelo.

Ohjeita sotaan ja siihen valmistautumiseen

Frg. 1–3, 1 Korah¹ ja hänen väkensä ...[...]... tuomio [...] **2** koko joukon silmissä ...[...]...[...] tuo[mio merk[kie]n mukaan [...] **3** Hänen enkeleidensä päällikkö on heidän [sotajoukkojensa] kanssa ohjaamassa [heidän] kättä[än] soda[ssa] ...[...]... sotavaunujen ajajalle ja ratsu[miehille ...]...[...] **4** Jumalan käsi lyö [...]... ikuiseen tuhoon [...] he sovittavat teidät [...] kaikki ruhti[naat ...] teidän [...] **5** Hänen pyhänsä ikuisessa i[1]ossa [...] ja loppu [...] väki ja kaikki ruhtina[at ...] ... [äl]kööt menkö vihollisen taistelurivistöjä kohti [...] **6** Tämä sääntö pätee heidän leiriytyessään ja [heidän ... ja] heidän joukko-osastoi[ssa] an ...[...]... ympärillä, ulkopuolelta [...] ja nainen ja nuori poika² ja jokainen mies, joka on ru[umiillisesti epäpuhdas]³... **7** taisteluriv]istöjasepän miehet [ja] sula[tus]uuni ja ne, jotka on määrätty olemaan [...] miehet [...] heidän palvelustehtävilleen [...] rivi, kunnes he palaavat. [Leirin ja käymälän]⁴ välillä olkoon kaksituhatta kyynärää, ettei [...] **8** heidän leirinsä alueella nähtäisi alastomuutta.⁵ Kun he ryhtyvät järjestäytymään sotaan varten [nöyryyt]tääkseen [vihollista], heidän joukostaan [tulee] erottaa {[nöyryyttää]kseen viholl} arvalla jokaisesta heimosta sitä koskevien määräysten mukaisesti miehet [joka]päiväisiä tehtäviä varten. **9** Sinä päivänä kaikki heidän heimonsa [me]nkööt leirien ulkopuolelle [kokoon]tumistaloon [...] papi]t ja leeviläi[s]et ja kaikki leirien päälliköt [me]nkööt heidän luokseen. Kulkekoot he sinne [...] edellä [...] **10** tu/han/sille, sadoi[lle/, viisillekymmenille ja kymmenille.⁶ Yksikään mies, joka ei ole [puhdas lähteestään]⁷ sinä [yön]ä, e[i saa me]nnä heidän kanssaan sotaan, sillä pyhät enkelit ovat heidän riveissään yhdes[sä]⁸ [...] **11** Kun se rivistö, joka on asetettu taisteluun sinä päivänä, [hyök]kää ohittaakseen kaikki [...] so]ta. He asettukoot seisomaan kolmeen rivistöön peräkkäin, oikealle etäisyydelle toisistaan. **12** [He edetkööt] sotaan vuorotellen. Nämä ovat [jalkav]äen miehet. Heidän vieressään olkoot [ratsu]mieh[et, jotka asettukoot riv]istöjen [väliin]. Jos he asettuvat väijymään (vihollisen) taistelurivistöä, kolme rivistöä olkoon väijyksissä [kauka]na, ja he eivät nou[se] **13** [...] sota. He [kuu]levat

1. Vrt. 2. Moos 6:21; 4. Moos 16. Nimi Korah ei esiinny muualla säilyneissä Qumranin sotateksteissä.

2. Nainen ja poika mainitaan myös Sotakäärössä. 1QM VII,3–4: ”Yhtään pientä poikaa tai naista ei saa päästää leiriin siitä alkaen, kun he lähtevät Jerusalemissa taisteluun, heidän paluuseensa saakka.”

3. Vrt. 1QM VII,4–5: ”Ketään ontuvaa, sokeaa, raajarikkoja tai miestä, jolla on pysyvä ruumiillinen vamma tai joka on ruumiillisesti epäpuhdas, ei oteta mukaan sotaan.”

4. Kirjaimellisesti: ”käden” paikka.

5. Vrt. 1QM VII,6–7 ja 5. Moos 23:13–15. Tällaiset puhtaussäädökset liittyvät leirin pyhyyden säilyttämiseen. Leirin oli pysyttävä pyhänä, jotta Jahve saattoi olla siellä läsnä.

6. Nämä luvut mainitaan Sotakäärössä kohdassa 1QM II,17, jossa ne viittaavat torvien lukumääriin.

7. Tässä viitataan ilmeisesti siemensyöksyyn. Kohta liittyy rituaalisen puhtauden säilyttämiseen.

8. Vrt. 1QM VII,6.

mer[kki]torvet, ja [jalkaväen] miehet [kohottakoot kätensä kukistaaks]een läpikotaisin syylliset. Sen jälkeen väijytysjoukko nouskoon paikaltaan ja myös se järjestäköön [riv]insä [...] **14** Kokoontuminen: oikealla ja vasemmalla ja taka[na ja edessä, ne]ljä ilmansuunt[aa ...] tuhon sodissa. Kaikki taistelurivistöt, jotka hyökkäävät viholli[sen] [...] yhdessä [paikassa. **15** En]simmäinen taistelurivistö ede[tköön sotaan] ja toinen asett[ukoon ...] asemissaan. Suorittuaan osuutensa ensimmäiset palatkoot ja nous[koot ...] **16** Toise[ksi: ...] järjestäytyäkseen sotaan.¹ Toinen taisteluri[vi]stö suorittakoon osuutensa, ja he palatkoot ja asett[ukoot asemiinsa.] **17** Kol[mas ... ja ylipappi asettukoon paikalleen, hänen veljensä, papit,] leeviläiset ja [sään]nön [mieh]et. Papit puhaltakoot torviin koko ajan [...] **18** vyö, joka on valmistettu [kerratusta] pe[llavakankaasta, sinipunaisesta, purppurasta ja karmiininpunaisesta² ja joka on taitavasti kirjailtu, kutojan työtä, sekä pellavapaita ja pellavahousut ja pä]ähine³ heidän päässään. [Älkööt he tuoko niitä pyhäkköön], si[llä] ne ovat taiste[lu]vaatteita.⁴ **19** Koko [tämän] säännön mukaan [...] leirien päälliköt [...] **20** ... [...] kaikki [...] he täyttäkööt sen tuholle [...]

Sodasta paluun kiitoslauluja⁵

Fig. 8–10i o [...] kiittäkööt he kaikki siellä Israelin Jumalaa ja ylistäkööt **1** Hänen nimeään] yhdessä [iloiten ... **2** He san]okoot:

”Kiitetty olkoon I[sraelin] Ju[mala],
Hän, joka on uskollinen [liitossaan
ja antaa pelastuksen todisteet kansalleen.
Hän on kutsunut niitä, jotka kompastelevat],
3 (tekemään) ihmeellisiä voimatek[oja].
(Pakana)ka[nsojen] joukon Hän on koonnut tuhottavaksi,
niin ettei niistä [jää jäljel]le yhtäkään.
[Hän on auttan]ut [oikeuteen ne, joiden rohkeus on pettänyt],
ja avannut mykkien suun **4** jumalallisten ihmeidensä kautta.
Hän on opettanut veltot [käd]et sotimaan.
Huojuville polville Hän on tehnyt lujan jalansijan.
Hän on vahvistanut la[n]teet] tueksi **5** [haavoittuneil]le hartioille.⁶
[Hengessä köyhät hal]litsevat kovasydämissä.
Ne, joiden tie on täydellinen,
tuhoavat kaikki jumalattomat kansat.
Niiden so[tureilla] **6** ei ole tukevaa ja[lansijaa.

1. Vrt. 1. Sam 17:8.

2. Vrt. 2. Moos 26:1.

3. Vrt. 2. Moos 28:40; 3. Moos 8:13.

4. Vrt. 1QM VII,10–12 ja 3. Moos 16:3–4, jonka mukaan tämäntyyppisiä asuja käytettiin pyhäköpalveluksessa.

5. Vrt. 1QM XIV,4–18.

6. Kuvat käsistä, jaloista ja lanteista liittyvät sotilaiden rohkeuden palauttamiseen.

Mutta me olemme Sinun kansasi jäännös.
 Kii]tetty olkoon Sinun nimesi, [arm]ollisten tekojen Jumala,
 joka teit meille ih[me]esi Beli[alin] hallitusvallan aikana.
 7 [Mi]ll[ään hänen salaisella juonellaankaan
 he eivät ole pystyneet e]ro[ttamaan mei]tä Sinun liitostasi.
 Sinä olet pannut ojennukseen [hänen tuhonsa henget meis]sä.
 Kun hänen hallitusvaltansa miehet tekevät väärin,
 8 Sinä vartioit lunastamaasi henkeä.
 Nyt olet nostan[ut kaatuneet pystyyn voimalla]si,
 ja kopeat Sinä [kukistat].
 9 Yhdelläkään heidän satureistaan ei ole] pelastajaa,
 nopeimmatkaan eivät voi paeta.

Arvo[stetut Sinä teet] halveksuttaviksi,
 ja koko [heidän turha] olemass[aol]onsa 10 [on päättävä].
 Mutta me, Sinun kansasi, kiitämm[e nimeäs]i
 totuutesi tekojen [tähden]
 ja [uro]tekojesi [vuoksi]
 ylistämm[e 11 kunniaasi kaikkina aikoi]na ja ikuisesti ase-
 tettuina määräaikoina, [päivän alkaessa] ja yöllä, (illalla)
 auri[ngonlaskun] jälke[en 12 ja aamulla].
 Sillä suuri] on Sinun suunnitelmasi loisto
 ja (suuria) Sinun salaisuuksiesi ihm[eet] ko[rkeuksi]ssa[si]:
 Sinä korotat luo[ksesi ne, jotka ovat maan tomua,
 ja alennat 13 ne, jotka ovat jumalista.

Nouse, nou]se, jumalien Jumala!
 Nouse voimassa Kun[ingasten] kuningas
 [... Sinä olet asettanut]... 14 [...]
 Sinun luo[ta]si hajaantuvat kaikki Pimeyden lapset
 ja [Sinun] suuri valosi
 [... juma]lat ja miehet
 15 [... tuli pa]laa syvyyden kuilun pimeissä paikoissa,
 tuonelan syvyyksissä se pal[aa ja polttaa tuhkaksi ikuisesti
 [... syn]nintekijät 16 [...]
 kaikkina ikuisesti määrättyinä aikoina. [...]
 17 he esittävät siellä [kaikkia] sota[hym]nejä, ja sen jälkeen he
 palaavat lei[reihinsä...] sinne sääntöä noudattaen

Sota kittiläisiä vastaan

Frg. 8–10ii 7 ...[...][...] 8 kitt[iläisiä] vastaan ...[...] 9 jalka[vä]en miehet
 kohottakoot kätensä kukistamaan kittiläisten haavoittamat [... jatkakoot] 10
 sotaa kittiläisiä vastaan [...]...[... he odottakoot] 11 sulatusuunin haavoittamien
 kaatuvan Jumalan [salaisuuksien] mukaisesti, ja pa[pit puhaltakoot koolle

kutsumisen torviin ...] **12** sota kittiläisiä vastaan. Ensimmäis[elle] rivistölle [...] **13** sotaan määrätty pappi astukoon lähemmäs ja asettukoon [rivistön e]teen [...] **14** hän vahvistakoon heidän kätensä Hänen ihmeellisillä voimateoillaan ja sano[koon ...] **15** kosto, tehdäkseen tuhoa jumalten ja ihmisten joukossa, sillä ei [...] **16** liha, paitsi tomu. Mutta nyt ...[...] **17** tuhoaa tuonelaan saakka, ja vääryyden suunnitelma [...]

Itseystyksen hymni

Frg. 11i 8 [...]...[...] Hän on tehnyt ihmeellisiä, pelottavia tekoja [...] **9** Hänen voimansa vahvu[ude]ssa oikeami[elise]t huuta[vat] ilosta ja pyhät riemuitsevat [...] oikeudessa **10** [...] Hän on perustanut [I]sraelin aikoja sitten, Hänen totuutensa ja Hänen viisautensa salaisuudet kai[ke]ssa [...] voima **11** [...]... [...]... köyhien neuvo ikuiselle seurakunnalle [...] täydelliset **12** [...] ikuisuus], valtaistuini jumalten seurakunnassa, siinä ei istu kukaan idän kuninkaista, ja heidän ylhäisensä eiv[ät ...]... hiljaisuus **13** [...] kunniani ei ole samanlainen, ketään ei koroteta paitsi minut, kukaan ei tule luokseni, sillä minä istun ...[...]... taivaassa, enkä **14** [...]... minut on luettu jumalten joukkoon, paikkani on pyhässä joukossa, hal[uni] ei ole lihan mukainen [...] kaikki minulle arvokas on kunnia **15** [...] pyhä[ssä asuin]sija[ssa]. [Ke]tä halveksitaan minun vuokseni¹? Kuka on kunnia **16** [...]... kuka [...]... kantaa] surut niin kuin minä? Kuka [...]... kantaa kaik[en] pahan kuten minä? Ei kukaan. Minua on opetettu, eikä mikään opetus vastaa **17** [minun opetustani ...] Kuka hyökkää kimppuuni, jos av[aan] suuni], kuka pysäyttää sanojeni virran? Kuka voi asettaa minun syytteeseen ja verrata tuomiotani [...] **18** ei hän ole samanlainen ku]in minä jumalten joukossa, johon lu[en] kuuluvani, [ja] arvokkuuteni kuninkaan poikien joukossa; ei puhdasta kultaa, ei Ofirin² kultaa **19** [...]...vacat] **20** [...] oikeamieliset Jumalassa [...] pyhässä asunnossa laulakaa Hän[elle ... **21** [...] kuuluttakaa laaksossa riemuhuuto [...] ikuisessa ilossa, eikä ole [...]... **22** [...]... pystyttäkseen sarven [...]... [...]... **23** [...]... ilmoittaakseen kätensä voimassa [...]... **24** [...]...[...]

Taistelun strategia³

Frg. 11ii 1 [Sinä päivänä heidän on sovellettava koko tätä sääntöä niihin, jotka ovat ase]ttu[neet] seisomaan kittiläisten leiriä vastapäätä: Sen jälkeen papit puhaltakoot heille **2** torvilla muistutuksen, ja so]dan [portit] avattakoot. Jalakaväen miehet menk[ööt] ulos, ja päälliköt asettukoot seisomaan **3** rivistöjen väliin. Papit puhaltakoot heille merkin: järjestys! Päälliköt jakaantukoot torvien soideissa, **4** kunnes jokainen on asettunut paikoilleen. Pa]pit puhaltakoot [heille toisen merkin: eteenpäin! Kun he ovat asettuneet **5** kittiläisten rivistön luo, riittävän heittomatkan päähän, ku]kin kohottakoon s[ota]-aseensa.

1. Voidaan ymmärtää myös: "minun kauttani".

2. Satamakaupunki, joka oli kuuluisa kullastaan (1. Kun 9:28).

3. Vrt. 4Q491c 1 ja 1QM XVI,3–XVII,14.

[Kuusi pappia puhaltakoot surmaamisen torviin 6 terävän ka]tk[on]aisen äänen taistelun jatkumisen merkiksi. Lee[viläiset ja koko torvensoittajien joukko puhaltakoot sodan merkin] 7 kovalla äänellä. [Ku]n ääni kuu[lu]u, alkakoot he [kukistaa ja kaataa kittiläisiä, ja koko kansa lopettakoon sotahuudon ... 8 ja] sota kittiläisiä vastaan jatkukoon.

[... kun Belial vyöttäytyy] auttaakseen 9 Pimeyden [la]psia ja jalkaväen miehiä kaatuu [Jumalan salaisuuksien mukaisesti, jotta heidän kauttaan koeteltaisiin kaikkia sotaan määrättyjä, (niin silloin) papit 10 p]uhaltakoot ja toinen vapautusrivistö lähteköön ta[istelu]un. [Se asettukoon rivistöjen väliin. Niille, jotka ovat taistelussa, 11 he¹ pu]haltakoot paluun (merkin). [Ylip]appi astukoon lähemmäs ja asettu[koon rivi]st[ön eteen] ja vahvistakoon heidän sydäntään² Hänen ihmeellisillä voimillaan ja 12 antakoon heille voimaa Hänen sotaansa. [Hän sanokoon: ”Jum]ala [nousee] ja tutkii kansansa sydämen sulatusuunissa. Ei ...[sinun kaatuneesi], 13 sillä aikaisemmin te olette kuulleet [Jumalan sala]i[suuksista. Te olette vahvistuneet, ja] te seisotte aukossa ettekä pe[lkä]ä voimassa 14 [...]...[... Hän pysyy uskollisena, ja Hänen lunastuksensa apu [...]... 15 ...] uskoll[se]t, kääntämään sydämen, joka sulaa, ja vahvistamaan syd[ämen 16 ... taist]elu sinä päivänä. Isr[aelin] Jumala nöyryyttää häntä, ka[i]ki[lle 17 ...] ilman asemaa. [Kuninkuu]s on Jumalan ja pelastu[s] kansalle... 18 [...]...[... vain] vähän Belialille, ja Jumalan liitto on rauha [I]sraeli[lle] kaikkina [ikuisesti] määrättyinä aikoina.”

19 Näiden sanoj[e]n jälkeen papit puhaltakoot järjestyksen toiseen taisteluun kitt[il]äisiä vastaan. [Kun jokainen on asettunut] 20 paikalleen, papit puhaltakoot toisen merkin: eteenpäin! Kun he ovat asettuneet riittävän 21 hei[tto]matkan päähän [kittiläisten taistelurivistöistä], he [kohot]tavat kukin kätensä s[ota]-aseeseensa. Papit pu[haltako]t [surmaamisen] to[rvi]in [terävän katkonaisen äänen 22 taistelun jatkumisen merkiksi. Leeviläiset] ja koko kansa puh[al]takoot oinaansarvilla [kovan ää]nen ...[ja kun 23 merkkiäni kajahtaa, he asettuvat kukistamaan läpikotaisin syylliset. Merkkiäni ... 24 ...]...[...]

Kolmas taistelu kittiläisiä vastaan

Frg. 13,1 [...] jumalten [kans]sa [...] 2 ...] pienin teidän joukostanne ajakoon takaa tuha[tt]a 3 ... ikuis]uud[e]t, [ja] näiden [sa]nojen [jälkeen papit] puhaltakoot [järjestyksen kolmanteen sotaan kittiläisiä vastaan ja joukko-osastot³ 4 sijoittukoot asemiin tor]vien [äänestä]. Kun he ovat asettuneet osastoihinsa, ku[kin paikalleen, papit puhaltakoot torviin toisen merkin: 5 eteenpäin! Kun he ovat asettuneet] riittävän heittomatkan päähän kittiläisten rivistöistä, kohottakoot [kaikki] heistä aseensa. [Papit puhaltakoot] taistelun [jatkumisen merkiksi] 6 surmaamisen t[orvi]lla terävän katkonaisen äänen.

1. Viittaa ilmeisesti pappeihin.

2. Vertauskuva ”sydämen vahvistamisesta” tarkoittaa rohkaisemista.

3. Sanan perusmerkityksiä ovat esimerkiksi ”pää” ja ”päällikkö”, mutta esim. Tuomarien kirjan jakeessa 7:16 se saa merkityksen ”sotaväen joukko-osasto”.

Leeviläiset ja koko [kansa puhaltakoot oinaansarvilla taistelumerkin. Rivistöt
7 taistelk]oot perätysten ilman, että niiden välissä on tilaa, sillä [... 8 ...]...[...]
he vastatkoot, koko kansa, he korottakoot [yhd]essä äänensä ja sanokoot [...
9 ...]...[...]